

van den eersamen Pieter Adriaensz. van Leyden, die somme van acht hondert drye ende tsestich dalers van eenendertich stuvers het stuck, ende dat toecoemende van de Contributie, die etlycke goede perfoonen in Hollandt der gemeyne Christelycke sake toegedaen fynde tot voirderinge derselver sake gegeven hebben. Van welcke 863. dalers wy denzelven perfoonen contribuanten bedancken, ende beloven den voirsz. Pieter Adriaensz. daer van jegens eenen jegelycken dien 't soude mogen aengaen vry te houden. Des t' oirconde hebben wy dese met onsen naem geteekent, ende ons secreet cachet daer beneffens doen drucken tot Dillenberch, opten derden dach van Meye, anno XVc LXXII. (65)

WILHELM DE NASSAU.

De plaats van 't klein Cachet.

Uit den Oorspronglijken, berustende ter zelfder plaatze.

Den 3 Mey 1572. No. 2.

Commissie van den Prins van Oranje op Pieter Adriaensz. van de Werff, waarby Hy hem machtigt, om van de Ingezetenen van Holland, ten nutte der gemeene zaak, in zynen naam geld te ligten, en hem in alles geloof te geven.

WILHELM, by der gracien Goidts Prince van Oraengien, Graue van Nassau, van Catzenellefbo- gen, van Vianden, van Dietz &c. Heere ende Ba- roen

(65) Moet zijn XVc LXXII. maar is duidlijk in 't oorspronglijke, 't welk, bij vergissing geschied zijnde, eene les is voor het *Diplomatique*, om niet te schielijk Geschriften verdacht te houden wegens abuizen in de tijdorde.

iden van Breda, van Diest etc., Borchgrave van Antworpen; ende van Befancon, *Stadhouder ende Capiteyn Generael over Hollandt, Zeeslandt, ende Westvrieslandt ende Vhytrecht* (66), doen te weeten allen ende jegelycken den goeden ende getrouwen borgeren; ende anderen Innewoonderen der Steden, Vlecken, Dorpen, ende anderen plaetsen in het Graeffschepe van Hollandt, van wat conditie ofte qualiteyt sy syn, dat wy van *zekere wichtige dingen*; daer der gemeyne Christelycke sake grootelycken aen gelegen is, belast ende beuolen hebben den eersamen *Pieter Adriaensz.* van onsen wegen den voorsz. burgeren ende ingefetenen te kennen te gheuen ende te vercleren. Bidden daer om allen ende jegelycken denseluen goeden ende getrouwen borgeren ende anderen innewoonderen der Steden; Vlecken, Dorpen ende anderen plaetsen des Graeffschepe van Hollandt voorsz.; daer die voorsz. *Pieter Adriaensz.* *persoonlyck oft scryftelyck aen erschynen sal*, dat sy hem op 't gene hy henlieden van onsen wegen seggen oft scryven sal, geloouen willen als onsen eygenen persoons (67); ende sich daer inne

reg-

(66) Men merke hier op, dat *Willem I.* zijnen titel van *Stadhouder en Kapitein Generaal over Holland, Zee-land, Westfriesland en Utrecht*, reeds in openbaren Geschrifte alhier gebruikte, voordat nog de *Staten van Holland*; of Edelen en Steden met den naam van *Staten*, voor de eerste maal vergaderd zijn, buiten 't gezag en wil van *Maximiliaan van Bosu*; door *Alba* tot Stadhouder aangesteld.

(67) Hierop ziet het gene gevonden wordt van de eigen hand van *P. Adriaansz.* in een Register, genoemd *Rekening van den Heere Pieter Adriaansz. van de Werf, bevattende zo deszelfs Ontfang en Uitgave; als ook aantekeningen van deszelfs gedane verschotten, en wegens vele vacatien verschuldigd salaris: ten dienste van de gemeene sake; door Hem in persoon overgeleerd aan de Kamer van Rekeningen in 's Gravenhage, op den 17. Mei des jaars 1582.*

Uit deze Rekening, daar zij de aanleidende gelegen-

L DEEL.

Kk

he

regneren volgens die goede affectie, die sy tot voirderinge van der gemeyne sake dragen, verhopende, dat zulcx hen ende eenen jegelycken van hen te stude ende te goede comen sal. Gheuende daerenboven den voirschreuen Pieter Adriaensz. macht ende autoriteyt by desen, om van den voirsch. borgeren ende innewoonderen te lichten, alfulcke penningen als eenen jegelyck op syne voirderinge van onsen wegen, ende tot behoeff van de gemeyne sake sal bereet syn te gheuen ende te contribuieren, van 't gene hy alsoe ontfangen sal, syn recepisse te gheuen in onsen naeme, dienende tot huerder ontlastinge, welcke recepisse wy geautorizeert hebben, ende auctorizeren by desen: bidden daerom insgelycx eenen jegelycken, hem daer inne oock alle hulpe ende bystandt te doen, 't welck wy jegens henheden wel bereet syn sullen te verschulden. Des t' oirconden hebben wy dese met onsen naeme geteccc-

heden en de voorgevallen zaken oock teffens aanwijst, is veel te leeren; doch is te breed, om hier bij te voegen. Ik zal alleen tot opheldering van 't bovengemelde, dit navolgende, (fol. V.) opgeven, uit het nette handschrift van den Hr. D. VAN ALPHEN, naar 't oorspronkelijke vervaardigd, en door mij met dat Oorspronkelijke vergeleken.

„Naedien zyne Excell. gesien hadde, dat God almachtich (voir zo veel den mensche mogelick was te bemercken;) deze Landen wilde verlossen vuyte tyrannie ende slavernye van de Spaengaerden, ghemerct zyne F. G. zeer bequame middelen daer thoe verschenen, So heeft zyn F. G. goet ende raetsaem beuonden te committeren ende te zeyden den voirsch. Pieter Adriaensz. (hoe wel nochtans den zelfden tot zulcken heerlicker treffelicken ende Christelicken zaeck ende handel onbequaem was;) mit briuen van *credentie* in deze Landen, Inhoudende onder andere, dat, zo waer den voirsch. Pieter Adriaensz. hem verschynen zoude, het waere in persone, ofte oock door scriftelicke vermaningen, dat men hem ouerzulcx zoude gelooff ende *credentie* gheuen, In vougen off zyn F. G. daer zelfs presens

teeckent, ende ons secreet Segel daer beneffens doen drücken in placcate. Gegheven tot Dillenberch, opten derden dach der maendt van Meye, in 't jaer onss Heeren duysent vyffhondert twee ende tsnventich.

GUILLE DE NASSAU.

De plaats van 't kleine Princelyke Zegel, op een groote papieren ruit,

Lager stondt:

By beucle van fyne Excellentie

N. Brunynck.

NB. Of dit aanleiding gegeven heeft dat de Stad Leyden van den Koning afviel, gelyk men gemeld vindt, dat ze omtrent het einde van Junij 1572. zich voor de Prins van Oranje verklaarde, is wel te vermoeden.

Uit den oorspronglyken Brief, op een vel papiers geschreven, berustende ter zelfder plaatze.

sent ende jegenwoordich waere. In 't welke te doene den voirsz. Pieter Adriaensz. zyne F. G. gelieuet heeft, ende heeft ouerzulcx mit alle vlyt ende neersticheyt zyn debuoir gedaen, ende eghene moyten, grote costen ende arbeyt ontsien, omme dezelve zyne Commissie ende beuel (zo veel hem doenlich was) te effectueren. Ende zoude oock tot dien eynde, volgende zyn beuel, de Burgermeesteren, Regierders ende Vroetschappen van enyghen Steden doen vergaderen, ende d' artyckelen, den voirsz. Pieter Adriaansz. van zyne Excell. belast, elcx respective voorhouden ende aandienen.

Post plura:

Item, den voirsz. Pieter Adriaensz. buyten Haerlem zynde, worden den zelfden zeeckere Copien, zo van Dordrecht als oock van der Goude, van die van Leyden naegezonden, omme also *de Vergaderinge van Staten te vorderen*, [zie hier boven bl. 387.] 't welck een goet middel was, waer deur *Haerlem* te beter conferenteerde, omme *mitten eersten te vergaderen*; Dan 't was den voirsz. Pieter Adriaensz. tot meerder costen, ouermits hy zyn volck ofte conuoye twe dagen langer most onderhouden.

Kk 2

Den